
NÒMADA

M. Isabel Ortega

Cossetània Edicions – La Gent del Llamp, 2009

Poesia

D'aquesta notable col·lecció de poemes escrits per M. Isabel Ortega, cal saber primer de tot que *Nòmada* vol significar el viatge d'Hèstia, la deessa grega custòdia del foc i de la llar. Viatge a través d'un món que l'ha oblidada i on se sent forastera. És la tragèdia que també podríem veure reflectida en els versos de l'emperador Adrià quan diu: "Ànima, vagarosa i amable, hoste i companya del cos, ¿on viuràs? En llocs lívids, severos i despullats, i mai més no em tornaràs a animar com abans."

Isabel Ortega se sent nòmada en el seu pas vital pel temps, pel país, pels carrers, pels éssers que troba. Aquest seria el punt principal a retenir, el més important del llibre, el seu sentit. Ser nòmada del propi temps. Nòmada en el cansament i el desengany de qui no se sent habitant sinó turista, transeünt de la pàtria on li toca viure. Isabel Ortega, en la seva mateixa clarividència, sap trobar paradoxalment la bellesa d'un món i d'uns moments que se li presenten inhòspits, com se li van presentar a Hèstia, el seu símbol. I els descriu amb encertada exactitud.

En la poesia catalana dels últims temps no se sol trobar l'eufonia que demanava Marià Manent: aquell so de les paraules en harmonia que condueix el vers no pas a una forçada seqüència de rimes, sinó a la llibertat que porta el seu ritme intern i deixa lliscar les paraules fins al final del poema, sigui quina sigui la forma adoptada pel poeta. Isabel Ortega no es fa esclava de formes que enduririen el seu pensament. Té el do de l'expressió en llibertat i de contenir les idees en la necessària condensació del vers. Cosa difícil en els poetes, la condensació de la paraula, però goig quan el joc literari permet expressar les idees amb els mots justos, precisos, sempre nous per la mateixa combinació de plenitud, bellesa i atenció al detall.

Nòmada és un llibre ben treballat i, el més important, un llibre vital. La poesia, més que cap altre gènere, ens dóna la màxima aproximació al poeta; en podríem dir radiografia, autobiografia, però el sentit és més profund. Cert que aquests són conceptes interiors, però de dins neix el vers i és una excel·lent aproximació a la totalitat de la persona. Ara bé, hi ha qui opina que un autor se sol posar una màscara quan escriu, que oculta volgutament la seva personalitat. Potser sí, i precisament ho diu M. Isabel Ortega en la seva seqüència “Nomadàries”, n. VIII “...i al capdavall els versos / són finestres que un dia / ens van falsejar el món.” Potser és cert, perquè la raó no és sola, única ni exclusiva. Però així i tot, el poema ens revela amb certesa.

Aquest és un llibre vital. Estem acostumats a sentir la paraula ‘vital’ i associar-la a una energia radiant, acolorida i optimista. En canvi, quan diem ‘realisme’, imaginem una veritat més dura, grisa i desolada. Però tots dos conceptes formen part d’una mateixa realitat i el que fan és complementar-se i demostrar diferents matisos. Aquests matisos, rics, són els que encertadament ha trobat i escrit M. Isabel Ortega des del realisme que abandona el somni per entrar a la veritat. Per això l’he definit com un llibre vital, com el viatge cap a l’estança desitjada i buscada des de l’atzarosa condició de nòmada.

OLGA XIRINACS

Publicat al diari *El Punt* el 25 de maig de 2009

<http://www.elpunt.cat/noticia/article/-/-/40579.html>